

Guatemalteekse president, een op drift geraakt schip

De Guatemalteekse regering van president Alejandro Giammattei is in opspraak gebracht door verregaande corruptiepraktijken. Het begon reeds bij zijn voorganger president Jimmy Morales. En Giammattei zette de trend verder. Vandaag is zowat alles wat met justitie te maken heeft in handen van het '*Pact van de Corrupten*' (zoals ze in Guatemala geïdentificeerd worden). Een van de spilfiguren daarbij is Consuelo Porras, procureur-generaal en hoofd van het Openbaar Ministerie en twee handen op een buik met de president. Tijdens haar beleid ontsloeg ze openbare aanklagers, die jarenlang onderzoek deden naar grote corruptiezaken in regeringskringen waarbij ze raakten aan de economische belangen van bedrijven.

In een recente analyse verklaarde het Washington Office on Latin America (WOLA) dat ten minste 15 hooggeplaatste rechters of openbare aanklagers het land in minder dan een jaar tijd hebben verlaten. Intussen werden reeds minstens 24 ambtenaren van justitie gedwongen in ballingschap te gaan om hun leven te beschermen. Iedereen die de strijd tegen corruptie gerechtelijk aanging of in het recente verleden aangevochten had, werd opzijgezet en vervolgd, indien men zich niet uit de voeten maakte. Porras werd door de VS gesanctioneerd en kwam op de lijst van corrupte individuen terecht. Klap op de vuurpijl was de herbenoeming van Porras als procureur-generaal einde mei voor nog eens vier jaar, ondanks alle beschuldigingen van corruptie en het gebruik van het Openbaar Ministerie als politiek wapen.

De VS ging zich kort nadien intensiever mengen in de interne aangelegenheden van Guatemala tot grote verontwaardiging van president Giammattei.

Te biechten bij een Amerikaanse pro-Trump organisatie

De Guatemalteekse journalist Juan Calles bericht over een interview van de president voor de podcast van de NGO '*Global Alliance for Freedom*,' een Amerikaanse organisatie die banden heeft met de Republikeinse Partij en voorstander is van Donald Trump,

Tijdens dat gesprek deed de president zijn beklag over het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken, het Agentschap voor Internationale Ontwikkeling (USAID), de voormalige ambassadeur Todd Robinson, de NGO's in het algemeen en de Guatemalteekse pers. Tijdens het interview zei hij zeer ontdaan te zijn over de slechte behandeling door het ministerie van Buitenlandse Zaken en dat hij hoopte binnenkort naar Washington te gaan, met bewijsmateriaal in de hand, om aan te tonen dat er in Guatemala geen politieke vervolging van rechters, aanklagers en journalisten bestaat.

Top van de Amerika's: 'Ik was er niet bij omdat we onheus behandeld zijn'

Begin juni greep de "Negende Topontmoeting van de Amerika's" plaats. Voor de negende keer zouden - althans in principe - alle staatshoofden van de landen van het Amerikaanse continent samenkomen. Dit keer in Los Angeles, Californië. Maar president Biden sloot, tot grote verontwaardiging van een aantal Latijns-Amerikaanse landen, Venezuela, Nicaragua en Cuba uit. Bij zover dat zelfs enkele andere Latijns-Amerikaanse staatshoofden weigerden deel te nemen. Zelfs bondgenoten zoals Guatemala en El Salvador werden - vanwege de uiterst slechte toestand omtrent corruptie en de schendingen van de mensenrechten - een ogenblik van de lijst van de uitgenodigden geschrapt. Maar daarna toch weer binnengelaten. Daarop besloot president Giammattei maar meteen niet te gaan. Maar dat was om heel andere redenen.

Tijdens hetzelfde interview vroeg Jason I. Poblete hem eens uit te leggen waarom hij besloot niet deel te nemen aan de topconferentie die een week tevoren plaatsvond. De president verwees nog eens opnieuw naar de onheuse behandeling van de VS tegenover hem en zijn regering. Maar hij hoopte ook dat zijn 'niet-aanwezigheid' president Joe Biden aan het denken zou zetten.

'Ik heb besloten de top niet bij te wonen, ik heb zelfs een brief gestuurd naar president Biden, waarin ik mijn ongenoegen uitspreek over de manier waarop we zijn behandeld door mensen van het ministerie van Buitenlandse Zaken, die met hun duidelijke inmenging in de interne aangelegenheden van het land druk op ons hebben uitgeoefend. Zij vertelden ons dat zij beslissingen tegen Guatemala zouden nemen als ik de procureur-generaal zou herbenoemen. Daardoor zouden ze wel een soevereine, grondwettelijke verantwoordelijkheid van de president van Guatemala schenden.'

Hij ging zelfs zover te beweren dat 'mensen van het ministerie van Buitenlandse Zaken ook in hun sociale netwerken duidelijk destabilisering in ons land propageren en zich tegen onze regering verklaren.'

De president zei ook dat hij zeer ontstemd was over het feit dat het laatste rapport van het ministerie van Buitenlandse Zaken het presteerde Guatemala naast landen als Nicaragua, Cuba en Venezuela te plaatsen, 'Daardoor maken zij zeer riskante waardeoordelen die het democratische proces in Guatemala in gevaar brengen,' lamenteerde hij.

'Wij zijn ontdaan, maar hopen dat dit bericht van niet-aanwezigheid betekent dat de bladzijde wordt omgeslagen en dat er werkprocessen in gang worden gezet op basis van onderlinge overeenstemming, met eerbiediging van de soevereiniteit en de niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van het land, zoals voorgeschreven in artikel 41 van het Verdrag van Wenen,' voegde hij er nog aan toe.

'De opmars van China in de Latijns-Amerikaanse regio is de verantwoordelijkheid van de VS'

De Amerikaanse Monroe-doctrine (Amerika voor de Amerikanen) is al een tijd aan het afbrokkelen. China is reeds sinds begin 2000 geleidelijk binnengedrongen in Latijns-Amerika met miljoenencontracten. En volgens een studie van de Heinrich-Böll-Stiftung is China tegenwoordig de belangrijkste exportmarkt voor Brazilië, Chili, Peru, Cuba en Uruguay, de op één na belangrijkste voor Costa Rica en de op twee na belangrijkste voor Argentinië en Colombia. Daarnaast brengen de Amerikaanse sancties tegen Venezuela met zich mee dat het getroffen land alsmat meer contacten zoekt buiten het continent, onder meer met Rusland en Iran. Op die manier poogt het land de sancties deels te omzeilen, zijn olie-industrie een nieuwe impuls te geven en de schaarste onder de bevolking te lenigen.

President Giammattei schrok er niet voor terug slijmend de belangen van de VS bij te treden. Hij stelde in die conjuncturele context vast dat de toenadering van China tot sommige landen in de regio tot gevolg heeft dat het Aziatisch land zich kan bemoeien met de Noord-Amerikaanse grenzen.

'Dit is niets anders dan een weerspiegeling van de verzwakking van de Amerikaanse betrekkingen met Centraal- en Zuid-Amerika. En China heeft zich, zeer gewiekst, met weinig hulp of medewerking of aanvallen van de Amerikaanse regering in de strijd gemengd,' stelde hij verder vast.

Ondanks zijn grieven vanwege de onheuse behandeling gaat hij vervolgens voluit voor de belangen van de VS en voor een harmonieuze relatie tussen beide landen. Hij benadrukte dat hij zowat de enige president in regio was die Taiwan verdedigde tijdens een vergadering van de Verenigde Naties.

'Wij verdedigen het beleid van de VS, omdat wij geloven dat zij onze beste bondgenoot zijn. Op dit moment helpen zij ons met de bouw van een groot regionaal ziekenhuis in Chimaltenango.'

Naarmate hij meer op dreef kwam, haalde hij spottend uit over andere landen die bij China schulden hebben gemaakt en merkte op dat dit land uit winkelen is gegaan om zich te bemoeien met Centraal-Amerika. 'Er zal een tijd komen dat China hen zal controleren naar goeddunken. Wat zal er morgen gebeuren als er een Chinese vloot met raketten in Centraal-Amerika ligt die elke stad in de Verenigde Staten kan bereiken? Ik ben bezorgd over de veiligheid van de Verenigde Staten.'

Guatemala zal hervormingen voorstellen van het functioneren van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS)

De Organisatie van Amerikaanse Staten omvat de 33 Latijns-Amerikaanse en Caraïbische staten plus Canada en de VS. Er bestaat al jaren wrevel tegen het functioneren van de organisatie. En dat ongenoegen is nog gegroeid sinds Luis Almagro optreedt als secretaris-generaal. De Uruguayaan werd voor het eerst verkozen tot secretaris-generaal op 18 maart 2015. En op 20 maart 2020 werd hij, onder zware druk van de VS, herkozen voor een tweede termijn. Hij wordt er onder meer van beschuldigd de staatsgreep van 2019 in Bolivia tegen voormalig president Evo Morales te hebben bevorderd. En in het algemeen wordt hem verweten de belangen van de VS te behartigen ten nadele van het welzijn van de volkeren van Latijns-Amerika en de Caraïben.

Ook de Guatemalteekse president wil hervormingen van de OAS gerealiseerd zien. Maar dan wel in een heel andere richting. Zo zit de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Rechten van de Mens hem dwars. Lokale inheemse gemeenschappen die door multinationale bedrijven in hun habitat onrecht aangedaan wordt, richten herhaaldelijke klachten tot de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Rechten van de Mens. De commissie heeft reeds meerdere uitspraken gedaan waarbij de staat Guatemala veroordeeld wordt.

De president ging in de tegenaanval.

'De statuten van de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Rechten van de Mens moeten worden hervormd, ze kunnen niet blijven doen wat hen goeddunkt, ideologieën opleggen. Want de staten zijn de eigenaars van de OAS en wij moeten de hervorming en versterking van dit inter-Amerikaanse systeem bevorderen, zodat het een systeem wordt dat de integratie in de Amerika's bevordert en niet de desintegratie zoals sommige OAS-organen doen,' protesteerde hij. En voegde eraan toe dat zij reeds de steun verkregen hebben van verschillende landen waarmee Mario Búcaro, zijn Minister van Buitenlandse Zaken sprak, die hij in zijn plaats naar de Topontmoeting van de Amerika's stuurde. Hij verzekerde dat hij 'over een paar weken' om een bijeenkomst met de permanente raad van de OAS zal vragen om zijn voorstel te presenteren.

De president is de staat

Men kan zich afvragen in naam van wie of wat de president een aantal stellingen en posities inneemt. Volgens Roberto Wagner, universiteitsprofessor en onafhankelijk analist op het gebied van het buitenlands beleid is er in Guatemala gewoon geen dergelijk beleid van de staat. Wat er wel is, zei hij, is een buitenlands beleid van de regering. Maar dat beantwoordt niet aan nationale belangen, eerder aan de belangen van bepaalde individuen of groepen

binnen de samenleving. In het geval van de verklaringen van de president duidt dit op een buitenlands beleid van hemzelf, met sterk ideologische accenten.

'We zien een buitenlands beleid van een president, bovendien met driftbuien gebracht. We zitten in een nogal ingewikkelde situatie, want het is moeilijk te begrijpen hoe we in een getouwtrek met de VS terecht gekomen zijn. Vreemd genoeg zien we de president verklaringen afleggen in een interview met een Amerikaanse conservatieve NGO van de Republikeinse partij, die bovendien volkomen gekant is tegen de Democratische partij. Dit is geen weergave van nationaal belang, het is de projectie van een persoonlijke kwestie die de president heeft met de huidige Amerikaanse regering.'

Het buitenlands beleid dat hij hanteert is er niet op gericht de belangen van het land en zijn inwoners te behartigen maar eerder zijn persoonlijke zorgen.

Ondertussen merkt professor Robert Wagner op dat het internationale systeem aan het veranderen is en dat de internationale liberale orde in een crisis verkeert. Organisaties als de OAS en de Verenigde Naties vervullen niet meer de rol waarvoor zij in het leven geroepen zijn. Dit is ook het geval met de topontmoeting van de Amerika's.

'De onderwerpen van de top van de Amerika's zijn bijvoorbeeld niet relevant, zij hebben geen inhoud voor de hele regio. En de voorstellen van de president daaromtrent zijn niets anders dan driftbuien, woede, pogingen om president Nayib Bukele in El Salvador te imiteren, want dat heeft in zijn land gewerkt. En er zijn al sectoren in de samenleving die de driftbuien van de president steunen.'

Volgens Robert Wagner is de president omringd door een groep ambtenaren van het Ministerie van Buitenlandse Zaken die telkens na zijn uitbarstingen moeten optreden als 'brandblussers.' Zijn uitspraken leveren negatieve resultaten op voor het land. Immers een serieuze investeerder wie de uitbarstingen van de president ter ore komt, zal investeringen in het land niet willen riskeren.

'Guatemala is geen betrouwbare partner omdat het een president heeft die te impulsief is. En dat treft ons allemaal. Het antwoord zou moeten zijn meer transparantie in de manier waarop met internationale samenwerking wordt omgegaan en het specificeren van wat Guatemala verwacht van zijn deelname aan internationale organisaties. Maar helaas we keren terug naar de toespraken van presidenten van bananenrepublieken,' concludeerde hij.

Ondertussen gaat de corrupte mallempelen maar door. Onlangs stelde de president een nieuwe rector van de staatsuniversiteit San Carlos aan. Profesoren en studenten protesteerden omdat de man verkozen werd in een frauduleus proces dat gelinkt is aan parallelle corrupte entiteiten.

Bron: [Prensa Comunitaria](#)

[Guatemala. Un giro a la política exterior: Berrinches presidenciales o la representación de los intereses nacionales - Resumen Latinoamericano](#)